

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 මතය

ශ්‍රී ලංකා සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභාවේ සෙස් අරමුදලේ, 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනය, සෙස් අරමුදල වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය, මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ තොරතුරු ද ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්වලින් සමන්විත 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත්කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

අරමුදලේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නාවූ මතය වේ.

1.2 මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, අරමුදල අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය අරමුදල ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා අරමුදල අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීම ද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

අරමුදලේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව අධීක්ෂණය කිරීම සම්බන්ධ වගකීම, පාලනය කරන පාර්ශවයන් විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, අරමුදලේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා අරමුදල විසින් පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මකභාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාත්මක මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මහභරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද , අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති වල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් අරමුදලේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම්වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකි තාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ අරමුදලේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි

විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;

- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ අරමුදලේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, අරමුදල ක්‍රියාකර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව අරමුදල කටයුතු කර ඇති බව,
- අරමුදලේ සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රුපියල් මිලියන 468.9 ක අතිරික්තයක් වූ අතර ඊට අනුරූපව ඉකුත් වර්ෂයේ අතිරික්තය රුපියල් මිලියන 563.6 ක් විය. එබැවින් මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයේ රුපියල් මිලියන 94.7 ක පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය. පිරිහීමට හේතු ලෙස, මෙහෙයුම් සහ ප්‍රාග්ධන වියදම් සඳහා සුරැකුම්පත් සහ විනිමය කොමිෂන් සභාවට මාරු කරන ලද අරමුදල් රුපියල් මිලියන 213 කින් වැඩිවීම සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා පොලිය රුපියල් මිලියන 147 කින් අඩුවීම දැක්විය හැකිය.

2.2 අරමුදල භාවිතා කිරීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2021 අංක 19 දරන ශ්‍රී ලංකා සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභා පනතේ 156 (2) වගන්තිය ප්‍රකාරව, අරමුදලේ බැර කර ඇති මුදල් සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ සංවර්ධනය කිරීම, මේ කොටස යටතේ පිහිටුවනු ලබන වන්දි අරමුදලේ හෝ කොමිෂන් සභාවේ අරමුදලේ බැරට ඇති මුදල් ප්‍රමාණය වැඩිකිරීම, එහි කාර්යය සහ කර්තව්‍ය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී සහ ඉටු කිරීමේදී කොමිෂන් සභාව කළමනාකරණය, පරිපාලනය සහ මෙහෙයවීම සඳහා කොමිෂන් සභාව විසින් දරනු ලබන සියලු වියදම් පියවා ගැනීම, කොමිෂන් සභාව විසින් සුදුසු යැයි සලකනු ලබන පරිදි කොමිෂන් සභාවේ කාර්ය මණ්ඩලයට නිවාස, අධ්‍යාපනික, සෞඛ්‍ය සහ ප්‍රවාහන යන කාර්යය සඳහා ණය ලබාදීම, අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයාගේ සහ එහි නිලධාරීන්ගේ සහ සේවකයන්ගේ සහ ඔවුන්ගේ යැපෙන්නන්ගේ සහ	සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභාව විසින් ඒකාබද්ධ අරමුදලෙන් අරමුදල් ලබා නොගන්නා අතර, සෙස් අරමුදලෙන් (CESS) විවිධ ගාස්තු සහ මාරු කිරීම් හරහා ව්‍යවස්ථාපිත අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම වෙනුවෙන් දරන වියදම් සඳහා මුදල් සපයා ගනු ලැබේ. 2021 අංක 19 දරන සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභා පනතේ 156 වන වගන්තිය යටතේ, කොමිෂන් සභාවේ කළමනාකරණය, පරිපාලනය සහ ක්‍රියාකාරිත්වය සඳහා එහි රාජකාරි හා කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම, ඉටු කිරීම සහ අනෙකුත් අරමුණු වෙනුවෙන් සභාය වීම සඳහා සෙස් අරමුදලෙන් (CESS) අරමුදල් භාවිතා කිරීමට කොමිසමට බලය පවතී. සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ, මුළු වියදම් රු. මිලියන 726.29 ක් පියවා ගැනීම සඳහා රු. මිලියන 645.93 ක් සෙස් අරමුදලෙන් (CESS) මාරු කරන ලදී.	2021 අංක 19 දරන ශ්‍රී ලංකා සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභා පනතේ 156(2) වගන්තියට දැඩි ලෙස අනුකූල වෙමින් සුදුසුකම් ලත් සහ ආර්ථික වශයෙන් සාධාරණීකරණය කළ හැකි වියදම් පමණක් සිදු කරන බවට කොමිසම සහතික විය යුතුය.
	සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා එහි වියදමෙන් කොටසක් ආවරණය කිරීම සඳහා සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභාව සතුව රුපියල් මිලියන 80 ක ආදායමක් තිබූ අතර, ඉතිරි වියදම පමණක් සෙස් අරමුදලෙන් (CESS) අය කර	

නාමිකයන්ගේ ප්‍රතිලාභය සඳහා පිහිටවනු ලබන විශ්‍රාම වැටුප් සහ අර්ථ සාධක අරමුදල් සහ අනෙකුත් යෝජනා ක්‍රමවලට දායක මුදල් ගෙවීම සහ කොමිෂන් සභාව විසින් නිශ්චය කරනු ලබන පරිදි යෝග්‍යතාව පෙන්වුම් කර ඇති කොමිෂන් සභාවේ නිලධාරීන් සහ සේවකයන් විසින් ශ්‍රී ලංකාව තුළදී හෝ විදේශීය රටකදී නිරතවනු ලබන අධ්‍යයනයන්ට අදාළ වියදම් පියවීම යන කාර්යය සඳහා පමණක් සෙස් අරමුදලේ බැරට ඇති මුදල් භාවිතා කරනු ලැබිය හැකිය. ඒ අනුව, සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී රු. මිලියන 663.9 ක මුදලක් මෙහෙයුම් හා ප්‍රාග්ධන වියදම් සඳහා කොමිෂන් සභාව වෙත මාරු කර තිබුණි.

තවද, අපගේ විගණනයේදී, සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ කොමිෂන් සභාව විසින් රු. 8,489,239 ක කාර්ය මණ්ඩල සුභසාධන වියදම් අය කරගෙන ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

මෙම වියදම් අතර නත්තල් කාර්ය මණ්ඩල හමුව සඳහා වැය කළ රු. 6,275,880 ක්, විනෝදාස්වාදය සහ තෑගි සඳහා වැය කළ රු. 194,617 ක්, පිරිත් උත්සවය සඳහා සාමාන්‍ය වියදම් ලෙස වැය කළ රු. 1,768,083 ක්, මල් වඩමක් සහ බැනරයක් වැනි අවමංගල්‍ය කටයුතු සඳහා වැය කළ රු. 51,020 ක්, රෝහල්ගත සේවකයින්ගේ පලතුරු කුඩ සඳහා වැය කළ රු. 35,738 ක් සහ සමුගැනීමේ තෑගි සහ අදාළ කටයුතු සඳහා වැය කළ රු. 163,900 ක් ඇතුළත් විය.

ගෙන ඇත. සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභා පනත මගින් අනුමත අයවැය ප්‍රතිපාදන සහිතව අවසර දී ඇති පරිදි සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභාව සිය සියලු වියදම් දරා ඇති අතර, ඒ අනුව, සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභා පනතේ 156(2) වගන්තිය ප්‍රකාරව සෙස් අරමුදලෙන් (CESS) අය කර ගැනීමට අවසර දී ඇති බැවින්, සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභාවෙහි වියදමෙන් ඕනෑම කොටසක් සෙස් අරමුදලෙන් (CESS) අය කළ හැකි බව වටහාගෙන ඇත.

සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභා පනතේ 156(2) වගන්තිය යටතේ ලැයිස්තුගත කර ඇති අරමුණු වලට අනුකූලව පමණක්, 2024 වර්ෂය සඳහා සියලුම වියදම් දරන ලදී. ඒ අනුව, 2024 වර්ෂය සඳහා කොමිෂන් සභාව විසින් දරන ලද වියදම්, අදාළ අරමුණු යටතේ අය කර ගත හැකිය. අරමුදල් ප්‍රමාණවත් නොවූවත්, සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභාව සියලු වියදම් පනත යටතේ අනුකූල බව සහතික කරමින් විවක්ෂණශීලීව සහ නිසි යථායෝගීව කටයුතු කළ අතර, ඒ අනුව, සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභාව වියදම් දැරීමට පෙර ඒවා 156(2) වගන්තිය යටතේ අය කළ හැකි දැයි ප්‍රවේශමෙන් සලකා බැලූ අතර පසුව එය සෙස් අරමුදලෙන් අය කර ගන්නා ලදී.

තවද, රු. මිලියන 8.48 ක් වූ ශීර්ෂ වියදම්, සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභා පනතේ 156(2) වගන්තියේ ලැයිස්තුගත අරමුණු අංක ' ඇ ' යටතේ වර්ගීකරණය කළ හැකි අතර, කාර්ය මණ්ඩල චිත්ත ධෛර්යය ඉහළ නැංවීම, කණ්ඩායම් බැඳීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම, ධනාත්මක වැඩ පරිසරයක් පෝෂණය කිරීම සහ සම්ප්‍රදායට ගරු කිරීම සඳහා සංස්කෘතික භාවිතයන් අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ අරමුණින් එය සිදු කරන ලදී. ලේකම් කාර්යාලයේ මෙහෙයුම් සඳහා උපකාරී විය හැකි යැයි සැලකෙන නිල සබඳතා පවත්වා ගැනීම සඳහා සමහර වියදම් දරා තිබුණි. මෙයට නියාමන සහයෝගීතාවයට සහාය වන ක්‍රියාකාරකම්වල නිරත වීම් ඇතුළත් විය. තවද, නියාමන ආයතනයක් ලෙස, ලේකම් කාර්යාලය එවැනි වියදම් සම්බන්ධයෙන් යම් යම් ප්‍රමිතීන් පවත්වා ගැනීමට අවශ්‍ය වන අතර ඒ සඳහා ප්‍රතිපාදන වාර්ෂික අයවැය ඇස්තමේන්තු වල දක්වා තිබුණි.

එබැවින්, මේවා හුදෙක් අහිමිත වියදම් පමණක් නොව, සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභාවට එහි ව්‍යවස්ථාපිත රාජකාරි ඵලදායී ලෙස ඉටු කිරීමට ඇති හැකියාවට සහ පාර්ශ්වකරුවන්ගේ විශ්වාසය පවත්වා ගැනීමට අත්‍යවශ්‍ය වේ. මෙතැන් සිට, සාරාංශයක් ලෙස, සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභාවේ සියලුම වියදම් ව්‍යවස්ථාපිත නියෝග සමඟ පෙළගැස්වීම පිළිබිඹු කරනු ඇත.